

SOUTH-EAST ASIA: China's Plans to Dam Salween River Riles Critics

จีนจะสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำสาละวิน

กรุงเทพฯ, 22 ธ.ค. (ไอพีเอส)—

แผนการจะสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำใหญ่เป็นอันดับสองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของจีนกำลังถูกคัดค้านจากองค์กรสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคที่แถลงว่าปักกิ่งไม่ใส่ใจประเทศปลายน้ำที่อาจได้รับผลกระทบ

ในความพยายามต่อต้านแผนการของจีนที่จะสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำสาละวิน 13 แห่ง กลุ่มเอ็นจีโอจากหลากหลายสาขาได้รณรงค์เพื่อเปิดโปงข้อบกพร่องของแผนการดังกล่าว ก่อนจะสร้างเขื่อนกั้นสาละวินที่ชาวจีนเรียกว่า ‘แม่น้ำนู’ นั้น

รัฐบาลจีนจำเป็นต้องประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (EIA)

ซึ่งไม่เพียงประเมินภายในประเทศเท่านั้นแต่ต้องทำในประเทศปลายน้ำด้วย ชัยณรงค์ เศรษฐเชื้อ, ผู้อำนวยการเครือข่ายแม่น้ำแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEARIN) ซึ่งเป็นองค์กรเอ็นจีโอที่ตั้งอยู่ในเชียงใหม่, กล่าว

แต่จีนไม่เคยไม่เคยประเมินผลกระทบต่อประเทศปลายน้ำทั้งในพม่าและประเทศไทย สิ่งนี้ปรากฏชัดเมื่อเจ้าหน้าที่อาวุโสของไทยแถลงกับสื่อมวลชนว่าเขาไม่เคยทราบเรื่องแผนการของจีนที่จะสร้างเขื่อนกั้นสาละวินที่ไหลมาจากมณฑลยูนนานทางภาคใต้ของประเทศนั้น

“สรุปผล

ปัตตานี, ผอ.สำนักงานนโยบายและแผนของกรมทรัพยากรน้ำ, แถลงว่าไม่รู้เรื่องแผนการของจีน” นสพ.บางกอกโพสต์รายงานเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม

ในวันถัดมา, นายกรัฐมนตรีทักษิณ

ชินวัตรแถลงว่ารัฐบาลยังไม่ทราบชัดถึงแผนการของปักกิ่ง และว่า

“ผมเชื่อว่าจีนซึ่งเป็นประเทศใหญ่คงระมัดระวังมิให้ถูกกล่าวหาว่าเอาเปรียบประเทศเล็ก”

“จีนมักมีทัศนคติแบบนี้

โดยคิดว่าไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ประเทศปลายน้ำรับรู้แผนการสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำที่ไหลไปยังประเทศอื่น” ชัยณรงค์ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวหน้าของขบวนการต่อต้านเรื่องนี้, กล่าวกับไอพีเอส

เมื่อสัปดาห์ก่อน, องค์กรเอ็นจีโอกว่า 80

กลุ่มที่ชุมนุมต่อต้านเขื่อนสาละวินได้ส่งจดหมายต่อต้านไปยังเอกอัครราชทูตจีนในกรุงเทพฯ

กลุ่มต่างๆเหล่านี้เป็นนักเคลื่อนไหวระดับรากหญ้า, นักเคลื่อนไหวด้านสิทธิและองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมของชนกลุ่มน้อย

บางกลุ่มเคยต่อต้านแผนการของพม่าที่จะสร้างเขื่อนกั้นแม่น้ำสาละวินเพื่อส่งกระแสไฟฟ้าให้กับประเทศไทย

“ทั้งผู้คนและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติในกลุ่มน้ำสาละวินจะได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากโครงการพัฒนาพลังงานน้ำขนาดใหญ่ของจีน” จดหมายระบุ และว่า

“พวกเราเรียกร้องให้รัฐบาลจีนระงับโครงการในทันที”

ทั้งกล่าวด้วยว่าผู้คนในกลุ่มน้ำสาละวินควรได้รับข้อมูลข่าวสารที่สมบูรณ์เกี่ยวกับแผนพัฒนาดังกล่าว

กลุ่มต่อต้านที่รวมทั้งนักเคลื่อนไหวจากพม่าและไทยยังเรียกร้องปักกิ่งให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบ “เข้าร่วมในการตัดสินใจด้วย”

อย่างไรก็ตาม, รัฐบาลจีนไม่มีพันธะทางกฎหมายที่จะขอความเห็นจากประเทศปลายทางทั้งสองที่ร่วมใช้แม่น้ำสาละวินอยู่ เนื่องจากปักกิ่งมิได้ลงนามในข้อตกลงว่าด้วยการใช้แม่น้ำสายนี้

แม่น้ำสาละวินมีความยาว 2,800 กม.

เกิดจากเทือกเขาในทิเบตไหลผ่านมณฑลยูนนานของจีนเข้ามาในประเทศไทยพม่า และกลายมาเป็นเส้นกั้นพรมแดนในภาคเหนือของไทยก่อนจะไหลลงสู่ทะเลอันดามัน

ตามรายงานที่ปรากฏในสพ. ‘ยูนนานเดลี’ ของจีน, เขื่อนพลังน้ำ 13

แห่งจะผลิตกระแสไฟฟ้าถึง 21,320 เมกกะวัตต์ จะใช้เวลาสร้างเขื่อนให้เสร็จสิ้นภายใน 20 ปี

แผนการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำเกิดขึ้นเมื่อปักกิ่งต้องการจะขยายความต้องการกระแสไฟฟ้าที่เกิดขึ้นจากความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ

ความขาดแคลนด้านพลังงานใน 16 มณฑลจาก 31

มณฑลของจีนในฤดูร้อนที่ผ่านมาได้เผยให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้น

ทางการจีนได้พิจารณาณตยูนนานที่มีแม่น้ำ 4 สายไหลผ่านให้เป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้า

ประเมินว่าจะสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าให้กับประเทศได้ถึง 24%

มีการหยิบยกปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเขื่อนกั้นสาละวินขึ้นในประเทศจีนเช่นเดียวกัน, หยูเซี่ยวกั๋งแห่งองค์กรด้านสิ่งแวดล้อมในคุนหมิงที่เรียกว่า ‘กลุ่มน้ำสีเขียว’ กล่าว

เขาแถลงกับที่ประชุมว่าด้วยแหล่งน้ำในภูมิภาคซึ่งจัดขึ้นในประเทศไทยเมื่อเดือนพฤศจิกายนว่ามีเอ็นจีโอหลายกลุ่มได้ร้องขอต่อรัฐบาลจีนให้เลื่อนเวลาการสร้างเขื่อนเหนือสาละวินออกไป

เนื่องจากสาละวินเป็นแม่น้ำในจีนเพียงไม่กี่สายที่ยังไม่ได้สร้างเขื่อน

ทั้งเป็นพื้นที่ที่อุดมไปด้วยทรัพยากร และรัฐบาลยังไม่มีเจตจำนงอย่างแท้จริงที่จะทำเช่นนั้น

เมื่อเดือนพฤศจิกายน, เอ็นจีโอในประเทศไทยจัดการสัมมนาเรียกร้องให้แม่น้ำสาละวินได้ไหลอย่างอิสระ

กระนั้นนักเคลื่อนไหวไทยไม่ได้ตั้งความหวังมากนักว่าจะสามารถเปลี่ยนใจรัฐบาลจีนได้ โดยอ้างว่าปักกิ่งเคยตัดสินใจสร้างเขื่อนกันแม่น้ำโขงที่เป็นแม่น้ำสายใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาแล้วเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าสนองความต้องการภายในประเทศ

เมื่อปี 1995,จีนได้ก่อสร้างเขื่อน ‘มานวัน’

ซึ่งเป็นหนึ่งในแปดเขื่อนที่ปักกิ่งวางแผนสร้างขึ้นในตอนบนของแม่น้ำโขงที่ชาวจีนเรียกว่าแม่น้ำล้านช้าง เขื่อนที่สองคือเขื่อน ‘ดาเซาซาน’ กำลังจะสร้างเสร็จในเร็ว ๆ นี้ ส่วนเขื่อนที่สามคือ ‘เขื่อนเซียวาน’ มีมูลค่า 2.7 พันล้านดอลลาร์ ก็กำลังจะเสร็จในปี 2012

กลุ่มชาวประมงและนักเคลื่อนไหวได้รายงานถึงความเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำ รวมทั้งกรณีที่กระแสน้ำทำให้ตลิ่งพังกระทั้งมีผลกระทบต่อการทำประมงและวิถีชีวิตของผู้อยู่อาศัยในประเศพลาญน้ำอันได้แก่กัมพูชา,ลาว,ไทย และเวียดนาม

นอกจากนี้ยังมีรายงานถึงการลดลงของปริมาณปลาซึ่งเป็นแหล่งอาหารและรายได้ของผู้คนนับล้านในกลุ่มแม่น้ำโขง

ปักกิ่งและพม่าไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศผู้ไข้แม่น้ำโขงที่เรียกว่า ‘คณะกรรมการแม่น้ำโขง’ องค์กรดังกล่าวมีประเทศกัมพูชา,ลาว,ไทย และเวียดนามเป็นสมาชิก แต่อย่างกุงและปักกิ่งมีสถานภาพเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์

“แผนการเหนือแม่น้ำสาละวินของจีนไม่ได้แตกต่างไปจากแผนการที่ทำต่อแม่น้ำโขง” เปรมฤดี ดาวเรืองแห่งกลุ่มพันธมิตรระดับภูมิภาคเพื่อฟื้นฟูภาวะนิเวศ,กล่าวกับไอพีเอส และว่า “จีนเดินหน้าโดยไม่ปรึกษาหรือแจ้งให้ชุมชนท้องถิ่นในประเทศเพื่อนบ้านที่อาจได้รับผลกระทบทราบเรื่อง ส่วนรัฐบาลประเทศพลาญน้ำก็ทำเป็นเฉยเมย”

เธอกล่าวอีกว่า

“โครงการสาละวินจะก่อให้เกิดความขัดแย้งเหมือนที่เกิเกิดขึ้นในกรณีแม่น้ำโขงขณะนี้.”

(จบ/ลิขสิทธิ์ไอพีเอส)